

Sygn. akt: I C 1903/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 marca 2017 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu Wydział I Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Agnieszka Wieczorek

Protokolant: p.o. stażysty Agnieszka Maderak

po rozpoznaniu w dniu 15 lutego 2017 r. w Poznaniu sprawy z powództwa

T. H.

przeciwko

Samodzielnemu Publicznemu Zakładowi Opieki Zdrowotnej w G.

o zapłatę

1. Umarza postępowanie co do kwoty 1.290,45 zł;
2. Zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 220.709,26 zł (słownie: dwieście dwadzieścia tysięcy siedemset dziewięć złotych 26/100) wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 09 grudnia 2011 roku do dnia zapłaty;
3. W pozostałym zakresie oddala powództwo;
4. Kosztami postępowania obciąża strony stosunkowo i zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 14.730,28 zł;
5. Wyrokowi w pkt. 2 nadaje rygor natychmiastowej wykonalności co do kwoty 86.892,65 zł.

SSO Agnieszka Wieczorek

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 30 czerwca 2015 r. T. H. wniósł o zasądzenie od pozwanego Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej Zespołu (...) w G. – Zespołu (...) w G. kwoty 288.865,91 zł. z odsetkami ustawowymi od kwoty 260.948,41 zł. od dnia 9 grudnia 2011 r., oraz od kwoty 27.917,50 zł. od dnia 28 marca 2011 r. do dnia zapłaty, jak również zasądzenie kosztów procesu w tym kosztów zastępstwa procesowego w kwocie 7.200 zł. i opłaty skarbowej od pełnomocnictwa w kwocie 17 zł.

W uzasadnieniu powództwa podniósł, że w dniu 8 lipca 2010 r. została zawarta z I. Z. (1) (generalnym wykonawcą inwestycji przeprowadzanej przez pozwanego o nazwie „Rozbudowa Szpitala Zespołu (...) w G. przy ulicy (...)”) przez powoda oraz K. D. działających w ramach spółki cywilnej o nazwie (...) Grupa Konsorcjum (...) umowa o podwykonawstwo, w ramach której powód oraz K. D. zobowiązali się do wykonania prac instalacyjnych zgodnie ze specyfikacją zawartą w załączniku nr 1 do ww. umowy o podwykonawstwo. Treść tej umowy była znana i akceptowana przez inwestora. W dniu 12 sierpnia 2011 r. inwestor – pozwany Zespół (...), odstąpił od umowy z dnia 25 czerwca 2010 r. zawartej z generalnym wykonawcą. W dniu 18 października 2011 r. inwestor dokonał wyliczeń inwentaryzacyjnych, zgodnie z którymi to wyliczeniami prace wykonane przez spółkę (...) zostały skalkulowane na łączną kwotę 798.306,31 zł. Jeszcze w trakcie obowiązywania umowy z dnia 25 czerwca 2010 r., wystawiono na rzecz I. Z. (1) następujące faktury

VAT: nr (...) na kwotę 96.000 zł., nr (...) na kwotę 128.000 zł., nr (...) na kwotę 150.000 zł (kwoty netto). Łączna kwota z tytułu wystawionych faktur wyniosła 374.000 zł netto, przy czym wszystkie faktury zostały zapłacone przez I. Z. (1), za wyjątkiem faktury nr (...), z której pozostała do zapłaty należność w wysokości 55.835 zł.

Po przeprowadzeniu przez inwestora inwentaryzacji prac w dniu 18 października 2011 r. powód wystawił kolejną fakturę na rzecz I. Z. (1) o numerze (...) z dnia 1 grudnia 2011 r. opiewającą na kwotę 521.896,82 zł. brutto (kwota 424.306,36 zł plus podatek VAT w stawce 23%). Podstawą wystawienia w/w faktury był protokół odbioru z dnia 1 grudnia 2011 r. Kwota powyższa stanowi – według powoda, wartość wynagrodzenia przysługującego jemu i K. D. z tytułu wykonania wszystkich robót w branży sanitarnej wyszczególnionych w załączniku do protokołu inwentaryzacji z dnia 18 października 2011 r., zatytułowanego „Wyczenie ostatecznej wartości robót budowlanych na podstawie inwentaryzacji budowlanej”, za wyjątkiem robót wskazanych pod pozycją od nr (...) do nr 1908, pozycją od nr (...) do nr (...), pozycją 1910 oraz pozycją od nr (...) do nr (...). Kwota netto widniejąca na fakturze VAT nr (...) stanowi różnicę między kwotą netto wartości zatwierdzonych robót w branży sanitarnej na podstawie inwentaryzacji z dnia 18 października 2011 r., a kwotą netto wynagrodzenia stanowiącą sumę kwot netto wskazanych w fakturach VAT nr (...) na kwotę 96.000 zł., nr (...) na kwotę 128.000 zł., nr (...) na kwotę 150.000 zł. (798.306,31 zł. – 374.000 zł. = 424.306,31 zł.).

W piśmie z dnia 9 kwietnia 2012 r. I. Z. (1) uznał roszczenie (...) spółki (...) w całości. W dniu 2 kwietnia 2012 r. T. H. i K. D. podjęli uchwałę o rozwiązaniu umowy spółki cywilnej oraz dokonali podziału majątku wspólnego wspólników w szczególności wierzytelności przysługujących wobec I. Z. (1) oraz Zespołu (...) w G. w taki sposób, że każdy ze wspólników spółki otrzymał udział w w/w majątku po 50 %. W związku z tym wierzytelność powoda oraz T. H. względem I. Z. (1) i pozwanego Zakładu Opieki Zdrowotnej wynosi po 260.948,41 zł. z tytułu wierzytelności wynikającej z faktury VAT nr (...) oraz po 27.917,50 zł. z tytułu wierzytelności wynikającej z faktury VAT nr (...) – łącznie po 288.865,91 zł.

Pozwany Zespół (...) w G. był wzywany parokrotnie przez K. D. działającego w imieniu spółki cywilnej (...) do zapłaty całej kwoty. Pozwany uznał roszczenie do wysokości 173.785,30 zł.

W odpowiedzi na pozew pozwany reprezentowany przez adwokat A. S. wniósł o oddalenie powództwa ponad kwotę 86.892,65 zł. (pozwany uznał roszczenie do tej wysokości jako 1/2 kwoty 173.785,30 zł.).

Strona pozwana przyznała, że w dniu 25 czerwca 2010 r. została zawarta umowa z I. Z. (1) w przedmiocie rozbudowy szpitala ZOZ w G., oraz, iż umowa o podwykonawstwo z dnia 8 lipca 2010 r. została jej przedstawiona i nie złożyła ona sprzeciwu do niej. Został także przyznany fakt odstąpienia przez pozwanego oświadczeniem z dnia 12 sierpnia 2011 r. od umowy zawartej z I. Z. (1). Pozwany przyznał także, że została przeprowadzona inwentaryzacja prac po odstąpieniu od umowy z I. Z. (1) w wyniku której ustalono wartość prac sanitarnych wykonanych przez (...) Grupa Konsorcjum (...) na łączną kwotę 977.095,91 zł., przy czym wartość prac przeprowadzonych w 2010 r. wynosiła 588.142,62 zł. brutto, a w 2011 r. 388.953,29 zł. brutto. Pozwany podniósł, że kwoty znajdujące się na protokołach odbioru prac przez I. Z. (1), przedłożonych przez K. D., zawierają zawyżone wartości wykonanych prac w stosunku do ich faktycznej wartości. Wartość prac w 2010 r. wyniosła bowiem 588.142,62 zł., a nie – jak twierdzi powód, 648.306,36 zł. Natomiast wartość prac w 2011 r. wyniosła – według wycień pozwanego, 388.953,29 zł., a nie – jak twierdzi powód, 671.896,82zł. (150.000 zł plus 521.896,82 zł.).

Pozwany zaprzeczył także twierdzeniom jakoby powód otrzymał od I. Z. (1) tytułem zapłaty za wykonane usługi jedynie 318.165 zł. Powód otrzymał bowiem zapłatę od I. Z. (1) w całości za faktury wystawione do dnia 10 grudnia 2010 r. Pozwany na uzasadnienie swojego stanowiska powołał się na fakt złożenia przez K. D. 4 oświadczeń z których wynika, iż nastąpiło rozliczenie I. Z. (1) z powodem za prace wykonane w kolejnych miesiącach, i dotyczyło to prac wykonanych w lipcu 2010 r., wrześniu 2010 r., październiku 2010 r., listopadzie 2010 r. Oznacza to, iż K. D. wbrew podnoszonym zarzutom, otrzymał w całości należność z tytułu faktury VAT nr (...) z dnia 25 listopada 2010 r. Odnośnie faktury nr (...) to wynikająca z niej należność w kwocie 96.000 zł. została zapłacona w dniu 5 listopada 2010 r. przez I. Z. (1) kwotą 117.120 zł. Na poczet należności z faktury nr (...) (128.000 zł. netto, 156.160 zł. brutto) z dnia 25 listopada

2010 r. powód otrzymał w dniu 9 grudnia 2012 r. kwotę 128.000 zł, a zatem pozostało do zapłaty 28.160 zł. Na poczet tej faktury powód otrzymał kolejną płatność w dniu 5 lutego 2011 r. w kwocie 156.825 zł., która pokryła należność z faktury nr (...). A zatem pozostaje kwota 128.665 zł., którą należałoby potraktować jako nienależne świadczenie. Jeśli uznać, że płatność z dnia 5 lutego 2012 r. w kwocie 156.825 zł była poczyniona na poczet faktury nr (...), to pozostaje do zapłaty z niej jeszcze kwota 55.835 zł.

Nadto pozwany podniósł, że nie został mu okazany aneks do umowy zawartej przez I. Z. (1) z (...) Konsorcjum (...) „ rzekomo sporządzony w dniu 1 września 2010 r., co skutkuje niemożnością jego zastosowania w rozliczeniach pomiędzy stronami niniejszego procesu. Pozwany podniósł, że aneks ten nie zyskał jego akceptacji, a nadto powstał na użytek niniejszego procesu, gdy wiadomo już było, że I. Z. (1) nie zapłaci powodowi należności za wykonane prace instalacyjne. W związku z tym wynagrodzenie należne powodowi winno być umniejszone o 15 % zgodnie z pierwotnie zawartą umową w przedmiocie podwykonawstwa.

Pozwany z ostrożności procesowej podniósł także zarzut przedawnienia co do kwoty 27.917,50 zł wynikającej zdaniem strony pozwanej z niezapłaconej częściowo przez I. Z. (1) faktury VAT nr (...), ponieważ tej kwoty nie obejmowało zawiązanie do próby ugodowej zawartej w aktach Sądu Rejonowego w G. (...) w sprawie o sygn. akt (...), skierowanej przez powoda do pozwanego, w związku z czym roszczenie z tego tytułu uległo przedawnieniu.

Według pozwanego, odsetki od kwoty dochodzonej pozwem winny zostać zasądzone od późniejszej daty. Pozwany wyjaśnił, że niezasadne było żądanie odsetek przez powoda od pozwanego od daty wymagalności faktur VAT wystawionych I. Z. (1). Żądanie bowiem powoda w tym zakresie nie jest wymagalne wobec powoda od dnia 9 grudnia 2011 r. , a więc terminu wymagalności należności powoda od I. Z. (1). Pozwany bowiem został wezwany przez powoda do zapłaty kwoty 260.948,41 zł dopiero pismem z dnia 20 grudnia 2012 r., otrzymanym przez pozwanego w dniu 22 grudnia 2012 r.

Reasumując, w ocenie pozwanego po potrąceniu z kwoty 388.953,29 zł ryczałtu w wysokości 15% wynikającego z umowy pomiędzy firmą (...) a HD H. D. oraz zapłaconej kwoty w wysokości 156.852 zł w dniu 2 maja 2011 r., powodowi T. H. i K. D. łącznie należy się kwota 173.785,30 zł, w związku z czym powodowi T. H. należy się połowa tej kwoty tj. 86.892,65 zł (k.178-183).

W piśmie z dnia 30 listopada 2015 r. powód przyznał częściowo okoliczności podniesione przez stronę pozwaną w odpowiedzi na pozew, a mianowicie, że ogólna wartość prac sanitarnych wykonanych przez niego i K. D. wyniosła 977.095,91 zł. z czego wartość prac w 2010 r. wyniosła 588.142,62 zł., a w 2011 r. 388.953,29 zł. (brutto). Powód przedstawił własne wyliczenie z których wynikało, iż faktycznie wartość prac sanitarnych z faktury VAT (...) została zawyżona o kwotę 2.580,91 zł. W związku z czym powód cofnął powództwo co do kwoty 1.290,45 zł. i rzekł się w tej części roszczenia. Wniósł o zasądzenie od pozwanego kwoty 287.575,46 zł. z ustawowymi odsetkami od kwoty 259.657,96 zł. od dnia 9 grudnia 2011 r. oraz od kwoty 27.917,50 zł. od dnia 28 marca 2011r. (k.195-204, k.206-215).

W dalszym toku postępowania strony podtrzymały swoje stanowisko w sprawie.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Po wcześniejszym przeprowadzeniu postępowania o udzielenie zamówienia publicznego Zakład Opieki Zdrowotnej w G. jako inwestor w dniu 25 czerwca 2010 r. zawarł z I. Z. (1) prowadzącym działalność gospodarczą pod firmą Zakład Budowlano-Handlowy (...) z siedzibą w K. umowę na wykonanie zadania pod nazwą: „Rozbudowa szpitala Zespołu (...) w G. przy ul. (...)”. Umowa została podpisana przez wykonawcę przez pełnomocnika I. Z. (1), R. Z.. Zgodnie z zapisem §1 ust. 1 umowy, umowę tworzyły formularz umowy oraz następujące dokumenty stanowiące integralną część umowy: ogólne warunki umowy, istotne postanowienia umowy, harmonogram rzeczowo finansowy, dokumentacja budowlana, oferta wykonawcy wybranego przez zamawiającego, wykaz podwykonawców. Wynagrodzenie za przedmiot umowy zostało ustalone na kwotę 24.323.565,32 zł. brutto i miało charakter ryczałtowy. Zgodnie z pkt 4.3 ogólnych warunków umowy (załącznik nr 1 do umowy), wykonanie robot przy pomocy podwykonawców mogło odbywać się za aprobatą „zamawiającego” wyłącznie na zasadach określonych w art. 647¹kc

oraz ofercie. Zamawiający dopuszczał na wniosek wykonawcy możliwość zmiany podwykonawcy pod warunkiem posiadania odpowiednich uprawnień, o ile takie były wymagane, przy czym każdorazowa zmiana wymagała akceptacji zamawiającego.

W umowie zostały także określone zasady dotyczące odbioru robót i sposobu uiszczania wynagrodzenia (pkt 6 i 7 ogólnych warunków umowy). Odbioru częściowego dokonywano w celu prowadzenia bieżących częściowych rozliczeń. Dokonanie odbioru częściowego następowało na podstawie sporządzonego przez wykonawcę „wykazu robót wykonanych częściowo” potwierdzonego przez zarządzającego inspektora nadzoru koordynującego pracę pozostałych inspektorów, upoważnionego przez zamawiającego do zarządzania realizacją umowy i upoważnionego do nadzorowania realizacji robót i administrowania umową w zakresie określonym w umowie na „Nadzór Inwestorski / Inżynier Kontraktu nad Rozbudową Szpitala (...)” – pkt 1.1.23 ogólnych warunków umowy.

Odbioru końcowego dokonywało się po całkowitym zakończeniu wszystkich robót składających się na przedmiot umowy na podstawie oświadczenia kierownika budowy oraz innych czynności przewidzianych przepisami ustawy prawo budowlane potwierdzonych przez zarządzającego. Odbiór końcowy miał być przeprowadzany komisyjnie przy udziale zarządzającego, upoważnionych przedstawicieli zamawiającego i w obecności wykonawcy.

Rozliczenie za wykonane elementy robót dokonywane miały być nie częściej niż jeden raz w miesiącu w oparciu o faktycznie wykonane ilości robót zgodnie z dokumentacją projektową, potwierdzonych obmiarem i cenami jednostkowymi podanymi w kosztorysie ofertowym oraz harmonogramem, który był załącznikiem do umowy. Wynagrodzenie wykonawcy uwzględniać miało wszystkie obowiązujące w Polsce podatki włącznie z podatkiem VAT, oraz opłaty celne i inne opłaty związane z wykonywaniem robót. Wynagrodzenie mogło ulec zmianie w przypadku urzędowej zmiany podatku VAT, przy czym zmiana mogła być dokonana zgodnie z art.144 Prawo zamówień publicznych. Ceny jednostkowe robót przewidzianych do wykonania w harmonogramie rzeczowo-finansowym wykonawcy do końca trwania umowy miały być niezmiennie.

Wszystkie rozliczenia przejściowe za wykonane roboty odbywać się miały na podstawie protokołów odbioru robót częściowych. Załącznikiem do protokołów odbioru robót miały być wykazy robót o których mowa w p.6.3.3 sprawdzone i podpisane przez inspektorów nadzoru inwestorskiego odpowiednich dla danej branży i inspektora nadzoru pełniącego funkcję koordynatora nadzorów branżowych. Bieżąca kontrola i zatwierdzania dokumentów rozliczeniowych pod względem merytorycznym i rachunkowym oraz przekazanie ich zamawiającemu odbywać się miało w terminie do 7 dni od daty ich otrzymania od wykonawcy (pkt 7.3.1 ogólnych warunków umowy). W umowie przewidziano także rozliczanie wykonanych robót fakturami przejściowymi nie częściej niż raz w miesiącu, przy czym podstawą wystawienia faktury przez wykonawcę miały być dokumenty o których mowa w pkt 7.3.1 ogólnych warunków umowy. Warunkiem dokonania przez zamawiającego zapłaty za wykonane roboty miało być każdorazowe dostarczanie pisemnych oświadczeń podwykonawców potwierdzających, że wykonawca nie pozostaje w zwłoce z tytułu wystawionych wobec niego faktur za roboty wykonane wcześniej.

Wszelkie zmiany umowy mogły być dokonywane jedynie w formie pisemnej. W przypadku odstąpienia od umowy wykonawca był zobowiązany do dokonania i dostarczenia zamawiającemu inwentaryzacji robót i dostaw według stanu na dzień odstąpienia, potwierdzonej przez zarządzającego. Na podstawie dokonanej inwentaryzacji zarządzający realizacją umowy wystawiać miał protokół stwierdzający zaawansowanie robót wraz z ustaleniem ich wartości, stanowiący podstawę do wystawienia przez wykonawcę odpowiedniej faktury.

W dniu 8 lipca 2010 r. została zawarta pomiędzy I. Z. (1) a powodem T. H. i K. D., działających w ramach specjalnie ku temu powołanej spółki cywilnej (...) umowa o podwykonawstwo, zgodnie z którą spółka ta zobowiązała się do wykonania na rzecz firmy (...) prac sanitarnych – instalacyjnych w ramach zawartej przez tego ostatniego umowy z ZOZ w G.. Zakres zleconych prac obejmował wykonanie robót zgodnie ze specyfikacją zawartą w załączniku nr 1 do umowy o podwykonawstwo. O treści umowy o podwykonawstwo został poinformowany inwestor i w pełni ją zaakceptował, podobnie jak podmiot mający wykonywać stosowne prace. Zgodnie z umową wszelkie prace miały zostać wykonane do dnia 30 września 2011 r. Kierownikiem budowy został ustanowiony K. D.. Wynagrodzenie za

prace zostało uzgodnione na kwotę 62.698.78,38 zł. brutto (51.392.44,57 zł. netto + 22% podatku VAT, tj. 11.306.33,81 zł.) przy czym od kwoty powyższej miało być odliczone 15% z tytułu prowizji dla I. Z. (1). Strony uzgodniły, iż wynagrodzenie ma charakter ryczałtowy, obejmuje wszelkie podatki i opłaty, koszty materiałów, sprzętu i robocizny wynikające z zawartej umowy, oraz te koszty, które nie zostały wymienione w sposób wyraźny, a są konieczne do prawidłowego wykonania wszelkich prac. W umowie zostało przewidziane, że cena wykonania zamówienia nie może ulec zmianie bez względu na faktyczny zakres robót niezbędny do wykonania przedmiotu zamówienia i oddania go do wykonania. Wynagrodzenie mogło ulec zmianie w trakcie trwania umowy jedynie w przypadku zmiany stawki VAT. Roboty budowlane miały być rozliczane na podstawie faktur częściowych wystawianych przez wykonawcę pod warunkiem ich zatwierdzenia przez zamawiającego i podpisania przez niego protokołu częściowego lub końcowego. Faktury częściowe za roboty budowlane miały być wystawiane po wykonaniu i odebraniu przez branżowego inspektora nadzoru oraz upoważnionego przedstawiciela zamawiającego danej części robót wyszczególnionej w harmonogramie rzeczowo-terminowo-finansowym. Ostateczne rozliczenie za wykonane roboty miało nastąpić w oparciu o fakturę końcową wystawioną na podstawie protokołu odbioru końcowego. Faktury częściowe oraz faktura końcowa miały być realizowane nie później niż w terminie 21 dni od daty ich otrzymania przelewem na rachunek bankowy wykonawcy. Wykonawca został zobowiązany do uzasadnienia kwoty do wypłaty z tytułu faktury końcowej wyodrębniając ilości robot nie objęte wystawionymi poprzednio fakturami częściowymi. Strony upoważniły się wzajemnie do wystawiania faktur VAT bez podpisu ze swej strony jako odbiorcy faktur. W każdej fakturze miał być naliczany podatek VAT w ustawowej wysokości.

Konsorcjum (...) przystąpiło do realizacji inwestycji i wszelkie prace były wykonywane terminowo i bez żadnych zastrzeżeń. Były także dokonywane odbiory robót częściowych przez upoważnione do tego osoby zgodnie z postanowieniami umowy. I. Z. (1) posługiwał się także podwykonawcami z innych branż. Inwestycja była częściowo realizowana ze środków własnych ZOZ-u (tzw. koszty niekwalifikowane), a częściowo (w przeważającej części) ze środków unijnych (tzw. koszty kwalifikowane). Wkrótce po rozpoczęciu inwestycji okazało się, że firma (...) może mieć trudności z przeprowadzeniem zaplanowanej inwestycji. Coraz częściej zdarzało się, że I. Z. (1) nie wypłacał wszystkich należności za wykonywane przez podwykonawców prace w tym także przez spółkę cywilną powoda T. H. i K. D.. W dniu 1 września 2010 r. został podpisany aneks do umowy o podwykonawstwo zmieniający zapis dotyczący wynagrodzenia, zgodnie z którym wynagrodzenie zryczałtowane za wykonane prace strony ustaliły na cenę 6.269.878,38 zł. brutto, tj. 5.139.244,57 zł. netto, plus 22% podatku VAT, tj. 1.130.633,81 zł.,. Jednocześnie strony postanowiły, że w przypadku terminowej zapłaty przez zamawiającego na rzecz wykonawcy całości powyżej wskazanego wynagrodzenia ryczałtowego, na podstawie wystawionej przez wykonawcę faktury VAT, wykonawca zapłaci zamawiającemu prowizję w wysokości 15% obliczonej od w/w ryczałtowego wynagrodzenia netto, przy czym tak obliczona kwota prowizji zostanie powiększona o podatek VAT wg stawki obowiązującej w chwili wystawienia przez zamawiającego faktury VAT. Strony zastrzegły w aneksie, że wynagrodzenie jest niezmiennie i nie będzie waloryzowane za wyjątkiem zmiany podatku VAT. O treści aneksu nie został poinformowany pozwany. W dniu 12 sierpnia 2011 r. ZOZ w G. odstąpił od umowy z I. Z. (1). W dniu 18 października 2011 r. została przeprowadzona inwentaryzacja prac instalacyjnych wykonanych przez powoda i T. H. i ich wartość została skalkulowana na kwotę 798.306,31 zł.

W trakcie obowiązywania umowy z dnia 25 czerwca 2010 r., K. D. będąc do tego upoważniony w ramach umowy spółki wystawił na rzecz I. Z. (1) następujące faktury VAT: nr (...) na kwotę 96.000 zł., nr (...) na kwotę 128.000 zł., nr (...) na kwotę 150.000 zł.(kwoty netto). Łączna kwota z tytułu wystawionych faktur wyniosła 374.000 zł. netto, przy czym wszystkie faktury zostały zapłacone przez I. Z. (1), za wyjątkiem faktury nr (...), z której pozostała do zapłaty należność w wysokości 55.835 zł. Powyższe faktury były wystawiane zgodnie z dyspozycjami I. Z. (1), który w tym zakresie kierował się między innymi odbiorami częściowymi robót, w których uczestniczyli także przedstawiciele strony pozwanej. Roboty wykonywane przez Konsorcjum (...) w dokumencie stanowiącym inwentaryzację z dnia 18 października 2011 r. oraz w dokumentach dotyczących odbioru robot częściowych były nazywane robotami sanitarnymi. W załączniku do protokołu inwentaryzacji z dnia 18 października 2011 r. w postaci wyliczenia ostatecznej wartości robót budowlanych na podstawie inwentaryzacji budowlanej została podana specyfikacja robót wykonywanych w ramach przedmiotowego przedsięwzięcia. Wystawienie faktur każdorazowo było poprzedzone spisaniem między I. Z. (1) a powodem i jego współnikiem K. D. protokołów odbioru poszczególnych

etapów zrealizowanych przez nich prac budowlanych. Podstawą wystawienia faktury VAT nr (...) na kwotę 128.000 zł., był protokół odbioru z dnia 25 listopada 2010 r., faktury VAT nr (...) na kwotę 150.000 zł protokół odbioru z dnia 25 lutego 2011 r., a faktury VAT nr (...) na kwotę 96.000 zł., protokół odbioru z dnia 28 sierpnia 2010r. Po przeprowadzeniu przez inwestora inwentaryzacji prac w dniu 18 października 2011 r. K. D. wystawił kolejną fakturę na rzecz I. Z. (1) o numerze (...) z dnia 1 grudnia 2011 r. opiewającą na kwotę 521.896,82 zł. brutto (kwota 424.306,36 zł plus podatek VAT w stawce 23%).

Zgodnie z pkt 7.4.1 umowy z dnia 25.06.2010 r. zawartej przez ZOZ w G. z I. Z. (1) pozwany jako zamawiający oraz I. Z. (2) jako wykonawca z tytułu wykonanych prac rozliczali się fakturami przejściowymi wystawianymi nie częściej niż raz w miesiącu. Warunkiem dokonania przez ZOZ w G. zapłaty na rzecz I. Z. (1) było każdorazowe dostarczenie przez niego pisemnego oświadczenia podwykonawcy potwierdzającego, że wykonawca nie pozostaje w zwłoce z tytułu wystawionych przez siebie faktur za prace wykonane wcześniej. T. H. i K. D. przedstawili oświadczenia z których wynika, że otrzymali oni wynagrodzenie z tytułu prac wykonanych w lipcu, wrześniu, październiku i listopadzie 2010 r. Z oświadczeń tych nie wynika jednak w jakiej wysokości oraz w jakim zakresie faktycznie otrzymali oni wynagrodzenie. Były one wystawione jednak przede wszystkim po to aby I. Z. (1) uzyskał od pozwanego pieniądze w celu zapewnienia podwykonawcom stosownych wypłat. I. Z. (1) dokonywał bowiem wypłat na rzecz powodów nieterminowo.

Inwestor był wzywany parokrotnie przez K. D. działającego w imieniu Konsorcjum (...), a następnie przez powoda T. H. i pełnomocników do zapłaty należności. W dniu 9 kwietnia 2012 r. I. Z. (1) złożył oświadczenie o uznaniu roszczeń K. D. i T. H. z tytułu niewypłaconego do tej pory wynagrodzenia do wysokości 521.896,82 zł. Jednocześnie oświadczył on, iż do jakości wykonanych prac nie zgłasza on żadnych zastrzeżeń.

W dniu 2 kwietnia 2012 r. powód T. H. i K. D. podjęli uchwałę o rozwiązaniu wiążącej ich umowy spółki cywilnej. Dokonali także podziału majątku wspólnego wspólników ww. spółki w tym też wszelkich wierzytelności przysługujących spółce w stosunku do I. Z. (1) oraz Zespołu (...) w G.. Zgodnie z umową każdy ze wspólników otrzymał udział w w/w majątku po 50% .

W dniu 10 lipca 2012 r. T. H. złożył w Sądzie Rejonowym w G. (...) wniosek o zaważanie Zespołu (...) w G. do próby ugodowej wnosząc o zasądzenie kwoty 260.948,41 złotych tytułem połowy należności z faktury VAT nr (...).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie: dokumentów zgromadzonych w toku niniejszego, oraz na podstawie zeznań świadków: K. D. (k.454v-455), J. S. (k.453), P. S. (k. 488-489), A. H. (k. 512-512v), R. Z. (k. 512v-513), W. K. (1) (k.455-456), Z. A. (k. 513-513v),M. S. (akta (...)) oraz na podstawie zeznań powoda (k.581-582).

Sąd przyjął, że dokumenty złożone i zgromadzone w sprawie są prawdziwe i autentyczne. Nie ma bowiem żadnych podstaw aby je kwestionować z urzędu, a żadna ze stron nie podnosiła zarzutu ich nieprawdziwości. Okoliczność, iż część dokumentów została przedstawiona w formie kserokopii nie ma żadnego znaczenia dla oceny ich wartości dowodowej albowiem strony nie kwestionowały okoliczności których one dotyczyły jak również tego, że stanowią one odzwierciedlenie oryginałów.

Ostatecznie między stronami okazały się sporne dwie kwestie, a mianowicie fakt istnienia aneksu do umowy z pomiędzy I. Z. (1) i (...) Grupa Konsorcjum (...) oraz to, czy za wykonane objęte oświadczeniami składanymi do zamawianego powód jako wykonawca otrzymał wynagrodzenie i pod tym kątem Sąd oceniał zeznania świadków. Jeśli chodzi pierwszą kwestię to ciężar dowodu w tym zakresie spoczywał na powodzie. Sam powód na temat aneksu nie wiedział wiele ponieważ sprawami finansowymi i administracyjnymi w konsorcjum zajmował się K. D.. Istotne w sprawie był nie tyle sam fakt istnienia aneksu co okoliczność czy był on znany pozwanemu w momencie jego podpisania i przez niego akceptowany . W ocenie Sądu ta okoliczność nie została przez stronę powodową udowodniona, ani świadek K. D. ani R. Z., a więc osoby bezpośrednio zainteresowane treścią aneksu nie potwierdzały tej okoliczności. Z kolei świadek W. K. (2) wskazał, iż aneks został przedstawiony dopiero w 2011 lub 2012 roku i był dla przedstawicieli pozwanego dużym zakończeniem.

Z kolei odnośnie tego, czy w przypadku każdego z oświadczeń podwykonawców o otrzymaniu wynagrodzenia faktycznie płatność została dokonana, Sąd uznał, iż w tym zakresie ciężar dowodu wypłaty wynagrodzenia spoczywał na pozwanym, który winien wykazać, iż wykonawca zapłacił podwykonawcy wynagrodzenie, a tym samym inwestor jest zwolniony ze zobowiązania. W ocenie Sądu zeznania świadka K. D., zasługiwały na wiarę co do tego, iż złożenie tych oświadczeń było wymagane przez zamawiającego aby uruchomić środki i przystąpić do kolejnej części inwestycji bowiem był to warunek wynikający wprost z treści umowy. W praktyce, nie można jednak przyjąć, iż podpisanie oświadczenia wiązało się automatycznie z faktem, iż powód jako podwykonawca otrzymał od I. Z. (1) wynagrodzenie. Zdaniem Sądu świadek K. D. w sposób przekonujący, logiczny i zgodny z zasadami doświadczenia życiowego wyjaśnił przyczyny składania takich oświadczeń, mimo, iż nie zawsze szły one w parze z wypłatą wynagrodzenia. Twierdzenia te nie stoją w sprzeczności z zeznaniami świadka W. K. (1), który twierdził iż całość wynagrodzenia za 2010 rok została wypłacona jednak wiedzę tę miał na podstawie oświadczeń K. D., a oświadczenia te były, jak wskazano powyżej, składane nawet w przypadku braku faktycznej zapłaty po to by inwestor uruchamiał kolejność płatności na rzecz generalnego wykonawcy. Praktykę tą potwierdził także świadek P. S. i Z. A..

W pozostałym zakresie Sąd w całości dał wiarę zeznaniom T. H., K. D., J. S., Z. A., W. K. (1), R. Z., A. H., M. S. i P. S..

Sąd zważył co następuje:

Podstawę prawną roszczeń dochodzonych przez K. D. od ZOZ w G. stanowi art. 647¹ § 5 k.c. Przepis art. 674¹ § 5 k.c. przewiduje solidarną odpowiedzialność między innymi inwestora i wykonawcy za zapłatę wynagrodzenia za roboty budowlane wykonane przez podwykonawcę. Nie ogranicza tej odpowiedzialności do wysokości wynagrodzenia należnego wykonawcy od inwestora, ani zapłaconego przez inwestora wykonawcy. Jak wskazał Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 28 czerwca 2006 r., sygn. akt III CZP 36/06 (OSNC 2007/4/52), przewidziana w tym przepisie odpowiedzialność inwestora wobec wykonawcy i podwykonawców wynika z różnych stosunków zobowiązaniowych. Rozwijając to stwierdzenie można wskazać, że odpowiedzialność inwestora wobec wykonawcy wynika z zawartej umowy o roboty budowlane, która określa jej zakres, natomiast odpowiedzialność inwestora wobec podwykonawców wynika z ustawy, ma charakter gwarancyjny, a jej ramy określa umowa wykonawcy z podwykonawcą, a nie zakres odpowiedzialności inwestora wobec wykonawcy. Inwestor zatem nie może zwolnić się od przewidzianej w art. 674¹ § 5 k.c. odpowiedzialności wobec podwykonawcy, powołując się na wykonanie swojego zobowiązania wobec wykonawcy, wynikającego z innego stosunku zobowiązaniowego. Analogicznie, nie może zwolnić się od zapłaty całego wynagrodzenia należnego wykonawcy, powołując się na to, że zapłacił wynagrodzenie należne podwykonawcom. W świetle takiej regulacji inwestor jest zobowiązany zapłacić podwykonawcom należne im wynagrodzenie także wtedy, gdy już zapłacił całe wynagrodzenie należne wykonawcy, jak również nie jest zwolniony od zapłaty całego wynagrodzenia należnego wykonawcy, tylko dlatego, że zapłacił na podstawie art. 647¹ § 5 k.c. wynagrodzenie należne podwykonawcom. (por. także orzeczenia SN z dnia 11 stycznia 2008 r. w sprawie V CSK 179/07 – Biuletyn SN 2008/8/6, SN z dnia 9.03.2007 w sprawie V CSK 457/06 – LEX nr 277271).

W tym miejscu należy podnieść, iż w myśl art. 6 k.c. na stronach ciąży obowiązek wykazania faktów, z których wywodzi się skutki prawne. Przekładając powyższą normę na realia przedmiotowej sprawy wskazać należy, iż każda ze stron powinna wykazać fakty, z których wywodzi skutki prawne, tj. powód winien wykazać, że w stosunku do pozwanego zachodzą podstawy do przyjęcia, iż ponosi on odpowiedzialność z uwzględnieniem treści aneksu z dnia 1 września 2010 r., natomiast pozwany winien uwodnić jakie kwoty powód faktycznie otrzymał od I. Z. (1) z tytułu zawartej umowy o podwykonawstwo. Należy także zaznaczyć, iż to na stronach niniejszego procesu ciążyła odpowiednia inicjatywa dowodowa przy uwzględnieniu zasady kontradyktoryjności, tym bardziej, że zarówno powód jak i pozwany byli reprezentowani przez fachowych pełnomocników.

Odnośnie aneksu z dnia 1 września 2010 r. to przyjąć należało, że o jego istnieniu strona pozwana dowiedziała się dopiero na etapie negocjacji przeprowadzanych przed wszczęciem niniejszego procesu, ale już po odstąpieniu od umowy z I. Z. (1). Z zeznań zarówno powoda jak i świadków, w szczególności pełnomocnika I. Z. (1), który zajmował się kwestiami prawnymi – R. Z., wynika jednoznacznie, że ani przed podpisaniem tego aneksu ani też po

jego podpisaniu dokument ten nie został przedłożony pozwanemu do wiadomości. Należy jednocześnie zaznaczyć, iż strona pozwana nie wykazała aby aneks ten powstał jedynie na użytek niniejszego procesu w szczególności, że został zawarty w dacie wynikającej z dokumentu. Niewątpliwie przyczyną sporządzenia aneksu był fakt opóźniania się przez I. Z. (1) w płatnościach na rzecz Konsorcjum (...). Miała to być pewna forma przymuszenia I. Z. (1) do dokonywania płatności terminowo, dzięki czemu zachowałby on prawo do otrzymania od K. D. i T. H. prowizji w wysokości 15 % zgodnie z zapisem § 7 ust. 1 umowy z dnia 8 lipca 2010 r. Zgodnie z treścią art. 647¹§ 2 k.c. do zawarcia przez wykonawcę umowy o roboty budowlane z podwykonawcą jest wymagana zgoda inwestora. Jeżeli inwestor, w terminie 14 dni od przedstawienia mu przez wykonawcę umowy z podwykonawcą lub jej projektu, wraz z częścią dokumentacji dotyczącej wykonania robót określonych w umowie lub projekcie, nie zgłosi na piśmie sprzeciwu lub zastrzeżeń, uważa się, że wyraził zgodę na zawarcie umowy. W niniejszej sprawie zgodnie z postanowieniami umowy zawartej przez I. Z. (1) z ZOZ w G. z dnia 25 czerwca 2010 r. wykonywanie robót przy pomocy podwykonawców mogło odbywać się za aprobatą zamawiającego (inwestora), wyłącznie na zasadach określonych w art. 647¹ k.c. oraz ofercie. Została także dopuszczona na wniosek wykonawcy możliwość zmiany podwykonawcy pod warunkiem posiadania odpowiednich uprawnień, o ile takie były wymagane. Każdorazowa zmiana wymagała akceptacji zamawiającego. Taki zapis umowy jak również wykładnia art. 647¹§ 2 k.c. prowadzi do wniosku, iż o wszelkich zmianach w umowie zawartej pomiędzy wykonawcą a podwykonawcą, w tym także odnośnie tak istotnego elementu jak wynagrodzenie, zasad jego ustalania, winien zostać poinformowany inwestor. Aneks z dnia 1 września 2010 r. rzutuje bowiem na odpowiedzialność inwestora z tytułu wynagrodzenia umówionego przez wykonawcę z podwykonawcą. Skoro aneks nie został przedstawiony, a zatem inwestor nie mógł sprzeciwić się jego treści, nie może on ponosić negatywnych konsekwencji wynikających z faktycznego zwiększenia wynagrodzenia dla podwykonawcy. Pierwotna treść umowy nie uzależniała obniżenia wynagrodzenia o 15 % od terminowości wypłaty całości wynagrodzenia. Pozwany nie może zatem ponosić odpowiedzialności z tytułu wynagrodzenia dla podwykonawcy w szerszym zakresie niż pierwotnie to umówiono. Z tych też względów Sąd uznał argumentację przedstawioną przez stronę pozwaną za w pełni uzasadnioną.

Na podstawie zebranego materiału dowodowego Sąd uznał, że powód wykazał wysokość dochodzonego roszczenia, które – przy uwzględnieniu wyżej przedstawionych rozważań, winno ulec umniejszeniu o 15%.

Ostatecznie po zmodyfikowaniu roszczenia przez powoda zakres i wartość wykonanych prac był pomiędzy stronami bezsporny. Spór dotyczył jedynie fakt czy za prace wykonane powód otrzymał wynagrodzenie, przy czym podstawę faktyczną powództwa stanowiła część wynagrodzenia wynikająca z faktury VAT (...) w kwocie 55.835,00 złotych tj. przypadająca na powoda połowa tej kwoty - 27.917,50 złotych oraz należność z faktury VAT (...) - w kwocie po zmodyfikowaniu żądania - 519.315,91 złotych tj. przypadająca na powoda połowa tej kwoty - 259.657,96 złotych. Łącznie zatem powód wnosił ostatecznie o zasądzenie kwoty 287.575,46 złotych (k. 214).

Jak wynika z przedstawionej powyżej ceny dowodów Sąd uznał, iż należności z tego tytułu nie zostały uiszczone, a jeśli pozwany uważał, że wpłaty na rzecz powoda były dokonane to mógł choćby wnieść o przeprowadzenie dowodu z rachunku bankowego spółki, na który wpływały wpłaty od I. Z. (1). Dowód ten byłby niewątpliwie bardzo przesądzający, skoro wpłaty za wykonane prace następowały jedynie w formie przelewów bankowych. Wobec braku inicjatywy dowodowej po stronie pozwanej Sąd uznał podnoszone przez nią okoliczności dokonania zapłaty za nieudowodnione.

Zasadny okazał się podnoszony przez pozwanego zarzut przedawnienia co do kwoty 27.917,50 zł wynikającej z niezapłaconej częściowo przez I. Z. (1) faktury VAT nr (...), ponieważ tej kwoty nie obejmowało zawezwanie do próby ugodowej zawartej w aktach Sądu Rejonowego w G. (...) w sprawie o sygn. akt (...). Jak wynika z akt (...) kwota ta nie była zgłoszona w zawezwaniu do próby ugodowej w związku z tym bieg terminu przedawnienia nie został przerwany, a co za tym idzie na podstawie art. 118 k.c. roszczenie z zapłatą z tytułu faktury VAT nr (...), której termin płatności mijał w dniu 27 marca 2011 roku przedawniło się po upływie 3 lat tj. 27 marca 2014 roku, a pozew w niniejszym postępowaniu został wniesiony w dniu 1 lipca 2015 roku. Stąd roszczenia powoda w tym zakresie podlegało oddaleniu, o czym Sąd orzekł w pkt. 2 wyroku.

Z uwagi na cofnięcie powództwa wraz z zrzeczeniem się roszczenia co do kwoty 1.290,45 na podstawie art. 355 § 1 k.p.c. Sąd umorzył co do tej kwoty postępowanie (pkt 1. wyroku).

Mając na względzie fakt, iż należność z faktury VAT (...) nie została zapłacona w całości Sąd uznał, iż z przypadającej z tej faktury części powodowi tj, kwoty 259.657,96 złotych należy odjąć 15% zgodnie z zawartą umową (nie uwzględniając postanowień aneksu) i stąd należna powodowi kwota a tytułu wykonania prac na rzecz pozwanego wynosi 220.709,27 złotych i taka kwotę Sąd zasądził w pkt 2 wyroku.

O roszczeniu odsetkowym Sąd orzekł na podstawie art. 455 k.c. w związku z art. 481 § 1 k.c. w zw. z art. 647 § 5 k.c., uznając, iż są one należne od następnego dnia od upływu daty płatności wynikającej z faktury nr (...), która to faktura dotyczyła całej należnej powodowi brakującej kwoty z tytułu wykonanych prac.

W myśl. art. 359 § 1 k.c. odsetki od sumy pieniężnej należą się tylko wtedy, gdy to wynika z czynności prawnej albo z ustawy, z orzeczenia sądu lub z decyzji innego właściwego organu. Skoro odpowiedzialność solidarna inwestora wynika z ustawy, czyli z cytowanego powyżej art. 647 § 5 k.c., a więc odpowiada on w takim samym zakresie jak wykonawca również co do opóźnienia w płatności.

Orzeczenie o kosztach postępowania jest uzasadnione treścią art. 100 k.p.c., zgodnie z którym w razie częściowego tylko uwzględnienia żądań koszty będą wzajemnie zniesione albo stosunkowo rozdzielone. Wysokość wynagrodzenia za zastępstwo procesowe zostało ustalone przy uwzględnieniu § 6pkt 7, §2 ust.1 i 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (tekst jednolity: Dz.U. z 2013 r., poz.461 ze zmianami). Powód wygrał proces w 76 %, a pozwany w 24 %. Pierwotnie domagał się on kwoty 288.865,91 zł., a ostatecznie wygrał do kwoty 220.709,26 zł. Oplata od pozwu wyniosła 14.444zł. a koszty zastępstwa procesowego oraz oplata od pełnomocnictwa 7.217 złotych. 76% z tej kwoty stanowi kwotę 16.462,36 złotych. Z kolei koszty pozwanego to koszty zastępstwa procesowego oraz oplata od pełnomocnictwa 7.217 złotych i 24% z tej kwoty to kwota 1.732,08 złotych. W związku z powyższym w pkt 4. Sąd zasądził od pozwanego na rzecz powoda z tytułu zwrotów kosztów procesu kwotę 14.730,28 zł.

Z uwagi na uznanie powództwa co do kwoty 86.892,65 zł Sąd na podstawie art. 333§1 pkt 2 wyrokowi w takim zakresie nadal rygor natychmiastowej wykonalności w pkt 5.

SSO Agnieszka Wieczorek